

20. 9. 2017

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Otcovská jako další krok k prolomení stereotypů v oblasti sociálních dávek

Počínaje lednem roku 2018 nabývá účinnosti zákon, který zavádí nový institut otcovské poporodní péče (dále jen „otcovská“). Zákon č. [148/2017](#) Sb., kterým se mění zákon č. [187/2006](#) Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů a další související zákony (dále jen „zákon“) byl vyhlášen ve sbírce předpisů dne 22. května 2017. Zákon vedl k zakotvení nového institutu otcovské a dalších novinek, jako například zvýšení nemocenské pro dobrovolné hasiče a posílení sirotčího důchodu do pole nemocenského pojištění.

Otcovská

Nově zavedený institut otcovské dává otcům možnost využít podpůrní doby jednoho týdne na pomoc adaptace matky s nově narozeným dítětem, případně dítětem nově převzatým do péče. Cíle zakotvení tohoto institutu do právního řádu plynuly jak z hlediska finančního[1], tak z hlediska sociálně-adaptačního. Otcovská je pozitivem pro rodiny hned ze dvou stránek. Primárně je zde možnost otce setrvat po dobu jednoho týdne s matkou dítěte s privilegiem čerpání podpory částečně financované státem a sekundární možností je čerpat jeden týden dovolené navíc.

Podpora matky je v současné době velice diskutované téma, proto je nutné zdůraznit také hledisko sociálně-adaptační. Přítomnost otce dítěte má zaručit vytvoření silnějšího pouta jak mezi partnery, tak mezi otcem a dítětem samotným. V neposlední řadě dojde také k většímu zapojení otců do zahájení procesu výchovy potomka, čímž by se mělo docílit jemného oslabení stereotypů a případného zajištění větší rovnosti mezi mužem a ženou.[2]

Definice otce dítěte

Podstatnou součástí zavedení otcovské je bezpochyby otázka, koho se tento institut bezprostředně dotýká. Na otcovskou má nárok pojištěnec, který pečuje o dítě, jehož je otcem[3]. V návaznosti na první odstavec je nutné podotknout, že otcem je myšlen muž, který je zapsán v rodném listě dítěte a je manželsky spjat s matkou onoho dítěte. V tomto případě je možnost čerpat otcovskou v období do 6 týdnů od narození dítěte.

Jako druhá zákonem daná možnost je čerpání otcovské pojištěncem, který pečuje o dítě, které převzal do péče, nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí příslušného orgánu[4]. Využít toho mohou však rodiče pouze do 7 let věku dítěte. Zákonodárcem je kladena stejná důležitost na podporu vztahů obou rodičů a dítěte při převzetí do péče, jako při péči následující bezprostředně po porodu.

Zákon by měl na muže čerpající otcovskou působit hned z několika hledisek. Primárně by se dalo mluvit o hledisku adaptačním, kde kontakt dítěte s oběma rodiči hned v raném věku může podpořit pozitivně rodinné vazby[5]. Toto v minulosti nebylo z finančního hlediska pro část obyvatel možné. Možností pro muže bylo pouze pobírání podpory v rodičovství namísto matky. Avšak i tato alternativa byla přístupná až po skončení šestého týdne od narození dítěte.

Sekundárně můžeme také mluvit o hledisku osvětovém a hlavně motivačním. Pomoc v domácnosti a osobní zažití péče o novorozené, případně čerstvě převzaté dítě, má napomoci pochopení důležitosti ženské role v domácnosti, zažití této pomoci do budoucna a zavedení do běžného chodu domácnosti.

Způsoby řešení pro vícedětné domácnosti

Zákon umožňuje čerpání otcovské opětovně v případě dalšího narozeného dítěte. Toto je však zákonem omezeno. Podle ustanovení § 38a odst. 4 zákona platí, že otcovská náleží oprávněnému jen jednou v případě, že pojištěnec pečuje o více dětí narozených současně nebo o více dětí převzatých současně do péče. V tomto případě se péče o více těchto dětí považuje za péči o jedno dítě. Jak bylo již výše zmíněno, primární záměr zákona je upevnit vazbu mezi pojištěncem a dítětem a z finančního hlediska usnadnit možnost toto pouto naplnit. Cílem tedy není plná finanční podpora rodiče.

Výše otcovské a její vyplácení

Zavedení otcovské znamená pro muže možnost pobírat 70% vyměřovacího základu mzdy po dobu jednoho týdne, přičemž počátek podpůrčí doby je stanoven dnem, který pojištěnec určí[6].

Výplata dávky otcovské bude zajišťována Českou správou sociálního zabezpečení. S tím je spojena nutnost zajistit potřebné fungování při poskytování těchto dávek. Z návrhů zákonodárců vyplývá, že institut otcovské navýší potřebu pracovních míst o 60 pozic a potřebný výdej ze státního rozpočtu na zavedení dávek je předpokládán na první rok ve výši 40,5 mil. Kč a na každý další rok okolo 30 mil. Kč.[7] Dávka otcovské se podle předpokládaných propočtů projeví ve státním rozpočtu očekávaně ve výši 630 až 800 mil. Kč[8].

Mezinárodní srovnání institutu otcovské

Jako součást závěrečné zprávy návrhu zákona byla zveřejněna i statistika států Evropské unie[9], podle které má 20 států Evropské unie institut otcovské již zaveden. Otcovská je v každém z členských států stanovena jiným způsobem, liší se zejména v délce podpůrčí doby, jejíž maximální délka je 10 dnů a ve výši vyplácených dávek, přičemž v některých členských státech je stanovena fixní sazbou a jinde dosahuje až 100% vyměřeného základu pojištěnce.

V srpnu roku 2015 představila Evropská komise novou iniciativu, v níž stanoví možnost zajištění otcovské dovolené na Evropské úrovni. Otcovská bude proto jedním z bodů k budoucímu projednání společné politiky Evropské unie.

Závěr

Institut otcovské se v České republice vyskytuje poprvé a bude trvat nějakou dobu, než se proces poskytování plně automatizuje. Dle mého názoru je vytvoření nového institutu otcovské přínosem pro moderní společnost. Možnosti v oblasti podpory matky dítěte se rozšiřují a zájem ze strany otců roste. Zavedení otcovské je dalším krokem k prolomení stereotypů v oblasti sociálních dávek.

Alžběta Gricová,
studentka 4. ročníku PF ZČU,
právní asistent

[KŠD LEGAL advokátní kancelář s.r.o.](#)

CITY TOWER
Hvězdova 1716/2b
140 00 Praha 4

Tel.: +420 221 412 611
Fax: +420 222 254 030
e-mail: ksd.law@ksd.cz

-
- [1] Institut otcovské by měl pozitivně působit na rozpočet domácností.
[2] Důvodová zpráva zákona: Zhodnocení sociálních dopadů.
[3] § 38a odst. 1a zákona
[4] § 38a odst. 1b zákona .
[5] Důvodová zpráva zákona: Zhodnocení sociálních dopadů.
[6] § 38b odst. 2 zákona.
[7] Závěrečná zpráva zákona: Dopady na státní rozpočet.
[8] Legislativní předpokládaná cena je vypočítána na základě průměrných ročních matričních údajů.
[9] Závěrečná zpráva zákona: Mezinárodní srovnání.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Velké tápání okolo švarcsystému](#)
- [Dva problémy s pracovní pohotovostí](#)
- [Příkaz a příkaz na místě v přestupkovém řízení vedeném orgány inspekce práce](#)
- [Nová úprava kvalifikovaných zaměstnaneckých opcí](#)
- [Zákon o jednotném měsíčním hlášení zaměstnavatele vstupuje v účinnost](#)
- [Souběh funkce statutárního orgánu a pracovněprávního vztahu - judikaturní vývoj](#)
- [Nejvyšší soud: Příspěvek na penzijní připojištění se řadí mezi pracovní a mzdové podmínky](#)
- [Změny nejen parametrů exekučních srážek pro rok 2026](#)
- [Transparentní odměňování](#)
- [K osobnímu příplatku v platové sféře](#)
- [Odvolání vedoucího zaměstnance z funkce a některé související otázky z HR praxe](#)